

Temanotat Afghanistan:
Afghanistan i transisjon



Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Bildet på forsiden er tatt på Landinfos informasjonsinnhentingsreise til Kabul i oktober 2013.

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Afghanistan: Afghanistan i transisjon**

SUMMARY

Afghanistan is going through a period of major changes. The NATO led ISAF-forces will end its involvement in 2014. Afghan security forces are now responsible for the security across the country. Presidential elections will be held in April 2014.

The security situation has deteriorated during 2013 compared to 2012, when there was a decrease in insurgent activity for the first time in several years. However, there is a difference between the situation in the urban centers and rural areas. In the largest cities and provincial capitals the government has control and insurgent groups have limited space to operate. The relatively stable security situation in the urban centers is explained by the ability of the security forces to detect and prevent attacks.

In rural areas the situation is complex and unstable. Insurgent groups, various militias and commanders are present and affect the lives and safety of the civil population. Due to the security challenges in rural areas, as well as climate changes causing droughts and floods, there is an increased number of Afghans moving to the cities.

SAMMENDRAG

Afghanistan er i en periode med store endringer. Den NATO-ledede ISAF-styrken vil i løpet av 2014 avslutte sitt engasjement og afghanske sikkerhetsstyrker er nå ansvarlig for sikkerheten i landet. I april 2014 velges ny president.

Sikkerhetssituasjonen i 2013 er forverret sammenlignet med 2012, da opprørsaktiviteten for første gang på flere år viste en nedadgående tendens. Det er imidlertid stor forskjell på situasjonen i de urbane sentrene og i rurale områder. I de store byene og provinshovedstedene har myndighetene kontroll og opprørsgruppene har begrenset handlingsrom. Den relativt gode sikkerhetssituasjonen i de urbane sentrene forklares med sikkerhetsstyrkenes evne til å forhindre og forebygge angrep.

På landsbygda er situasjon kompleks og ustabil. Opprørsgrupper, ulike militser og kommandanter er til stede og påvirker sivilbefolkningens hverdag og sikkerhet. På grunn av sikkerhetsutfordringene i de rurale områdene, samt klimaendringene som fører til tørke og flom, flytter mange afghanere fra landsbygda til byene.

INNHold

1. Innledning	5
2. Transisjon – endring	5
2.1 Sikkerhetstransisjon.....	6
2.2 Økonomisk transisjon	7
2.3 Politisk transisjon	7
2.4 Urbanisering	8
2.4.1 « <i>Informal settlements</i> » i Kabul	9
2.5 Teknologi.....	10
3. Sikkerhetssituasjonen i kjølvannet av transisjonen.....	10
3.1 Sivilbefolkningens sikkerhet	12
3.1.1 <i>Opprørskontrollerte områder</i>	13
3.1.2 « <i>Contested areas</i> »	13
3.1.3 <i>Kriminalitet</i>	14
3.1.4 <i>Målrettede drap</i>	15
3.1.5 <i>Veisikkerhet</i>	16
3.1.6 <i>Etnisitet</i>	17
4. Sikkerhetsstyrkene.....	18
4.1 Afghan National Army (ANA).....	19
4.2 Afghan Local Police (ALP).....	19
5. Taliban og andre opprørsgrupper	20
5.1 Antall	21
5.2 Hvordan opererer Taliban?.....	22
5.2.1 <i>Trusler og relokalisering</i>	23
5.2.2 <i>Skatt og rekruttering</i>	23
6. Referanser	25

1. INNLEDNING

Dette notatet er i all hovedsak basert på informasjon som ble innhentet under Landinfos besøk i Kabul i oktober 2013. Den norske ambassaden i Kabul bisto med uvurderlig hjelp og støtte i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av besøket og utforming av møteprogram. To landrådgivere fra Landinfo og en rådgiver fra UNEs sekretariat deltok på reisen.

I forkant av reisen kom Landinfos kjernebrukere, Utlendingsnemnda (UNE) og Utlendingsdirektoratet (UDI), med innspill om temaer for møtene. Notatet belyser de aspekter som fremstår som relevante for utlendingsforvaltningen på bakgrunn av innspillene. Dette innebærer at bildet som tegnes kan fremstå som fragmentarisk. Hovedfokuset i notatet er sikkerhetssituasjonen for sivile afghanere, men det tar ikke opp alle forhold som kan ha betydning for sikkerheten til sivile.

Delegasjonen hadde samtaler med et bredt spekter av kilder: representanter for internasjonale organisasjoner, nasjonale og internasjonale NGOer, menneskerettighetsorganisasjoner og kilder fra diplomatiet. Med utgangspunkt i at det er afghanerne selv som har best tilgang til informasjon om hva som skjer lokalt, forsøkte delegasjonen i størst mulig grad å møte afghanske kilder, dvs. lokalt ansatte i internasjonale og nasjonale organisasjoner.

Mange av samtalepartnerne ønsket anonymitet på grunn av den vanskelige sikkerhetssituasjonen. Ingen av kildene hadde imidlertid innvendinger mot at informasjonen ble viderefremmet, men ønsket ikke at de skulle kunne spores som kilder til informasjonen. Kildenes ønske om anonymitet er ivarettatt.

Informasjonen som ble formidlet av samtalepartnerne er i all hovedsak entydig. I tilfelle det ble gitt motstridende eller avvikende informasjon og synspunkter, påpekes det særskilt. Det var av tidshensyn ikke anledning til å få belyst alle temaene i samtlige møter. Enkelte temaer ble derfor tatt opp med kun noen av kildene.

I tillegg til informasjon fra samtalepartnerne, er det benyttet offentlig tilgjengelig informasjon, bl.a. nyhetsartikler, rapporter fra FN og andre internasjonale organisasjoner.

2. TRANSISJON – ENDRING

I november 2010 kunngjorde NATOs generalsekretær at tilbaketrekkingen av de internasjonale styrkene fra Afghanistan skal gjennomføres innen utgangen av 2014. Det er ikke en militær seier som ligger til grunn for beslutningen om tilbaketrekking av styrkene. Transisjonen har blitt framskyndet og har ikke fulgt den opprinnelige fremdriftsplanen. President Karzai erklærte i juni 2013 at afghanske sikkerhetsstyrker er beredt til å overta ansvaret for sikkerheten i landet og at tiden var inne for å gå inn i femte og siste fase av sikkerhetstransisjonen.

Sommeren 2013 åpnet Taliban et kontor i Qatar, og det ble fra enkelte hold hevdet at Taliban ville gå i forhandlinger med amerikanerne. Det fremkom ikke informasjon under reisen som underbygger at Taliban er i offisielle forhandlinger med afghanske myndigheter eller amerikanerne.

2.1 SIKKERHETSTRANSISJON

I og med at afghanske sikkerhetsstyrker nå er ansvarlig for sikkerheten i landet, bidrar de internasjonale styrkene primært med rådgivning, trening og opplæring av de nasjonale styrkene. I tillegg har de enkelte andre støttedfunksjoner og yter bistand i skarpe situasjoner. I 2013 har de internasjonale styrkene deltatt i flere «clearing-operations», særlig i områder med høyt konfliktnivå. I løpet av 2014 vil engasjementet til den NATO-ledede ISAF-styrken (International Security Assistance Force) avsluttes.

De femti nasjonene som har bidratt til ISAF er i ferd med å redusere sine styrkebidrag og engasjement. President Obama annonserte i februar 2013 at USA vil redusere sitt nærvær fra dagens om lag 68 000 soldater til 34 000 soldater innen februar 2014. Norge trakk seg ut av Faryab-provinsen i oktober 2012 og har trappet ned styrkebidraget, fra om lag 500 til 250 soldater. Majoriteten av de såkalte PRTer (Provincial Reconstruction Teams) er avvirket. Det er ved utgangen av 2013 kun fire gjenværende PRTer i Balkh, Helmand, Herat og Jowzjan. Samtlige PRTer skal avvirkles i løpet av 2014.

Det er uklart hvordan det internasjonale samfunnets bidrag til sikkerhet vil bli utformet etter 2014. NATO og de ulike landenes langsiktige engasjement, særlig finansiering av afghanske sikkerhetsstyrker, ble drøftet på NATOs toppmøte i mai 2012. President Karzai har appellert til det internasjonale samfunnet om å «equip Afghan forces according to the region's realities and according to existing security threats» (UN Secretary General 2013, s. 5). Det internasjonale samfunnet har forpliktet seg til årlig å bidra med en milliard dollar i perioden fra 2014 til 2017, primært for å drifte sikkerhetsstrukturen. En diplomatkilde (b) pekte på at størrelsen på sikkerhetsstyrkene neppe er bærekraftig på sikt. I dag overstiger kostnadene til sikkerhetsstyrkene den afghanske statens totale inntekter (samtale i Kabul, oktober 2013).

NATOs forsvarsministermøte (juni 2013) besluttet å opprette Operation Resolute Support (ORS) som etterfølger til ISAF. ORS skal være langt mindre enn ISAF og legge vekt på rådgivning, opplæring og oppbygging av operativ kapasitet og institusjoner.

Det ble i oktober 2013 forhandlet frem et forslag om en sikkerhetsavtale mellom USA og Afghanistan (Bilateral Security Agreement). Avtalen ble i november behandlet av en såkalt Loya Jirga, slik praksis er i saker av særlig stor betydning. Rådet besto av 2 500 politikere, stammeledere og andre med makt og innflytelse i det afghanske samfunnet. På tross av president Karzais sterke motstand, stemte Loja Jirgaen for å inngå avtalen (BBC 2013b). Om avtalen inngås, får USA anledning til å ha inntil ni militære baser på afghansk jord. Et omstridt punkt i avtalen er at den gir amerikansk personell immunitet.

En rekke internasjonale organisasjoner, forskere og journalister som Landinfo hadde møter med i Kabul (oktober 2013) beskriver situasjonen i Afghanistan som alvorlig og hevder at utviklingen går i feil retning. En representant for en lokal forskningsinstitusjon mener at deler av befolkningen ikke kjenner seg igjen i det negative bildet som tegnes. Samtalepartneren hevder at en del internasjonale forskere baserer seg mer på rykter enn på realiteter. Dystre spådommer om hva transisjonen vil medføre av sikkerhetsutfordringer, kan bidra til å forverre situasjonen blant annet ved at investeringer uteblir og valuta og verdier bringes ut av landet. Den viktigste

faktoren for stabilitet i 2014 er i følge kilden at det ikke blir tørke eller flom, slik at befolkningen i rurale områder får avlingene sine.

En lokal menneskerettighetsorganisasjon mener at det gir et dårlig signal at de internasjonale styrkene gir tolker oppholdstillatelse i vestlige land når de trekker seg ut. Det er nærliggende å tolke det dit hen at det internasjonale samfunnet ikke har tro på at Afghanistan vil være trygt i fremtiden. I tillegg er de fleste tolkene godt utdannet og kan bidra til oppbyggingen av det afghanske samfunnet (samtale i Kabul, oktober 2013).

Flere samtalepartnere ga uttrykk for at befolkningen generelt er bekymret for fremtiden, og at usikkerheten gjør at mange ønsker å reise ut av landet.

2.2 ØKONOMISK TRANSISJON

Sikkerhetstransisjonen vil ha samfunnsøkonomiske implikasjoner. Ifølge en velinformert diplomatkilde (a) er den afghanske administrasjonen i all hovedsak, hele nitti prosent, finansiert av internasjonale donorer (oktober 2013). Et sentralt spørsmål er om donorene vil bidra på samme måte også etter 2014.

Mange afghanere frykter at bistands- og utviklingsstøtten vil reduseres og nedprioriteres i takt med tilbaketrekkingen av de militære styrkene. Donorer har vært villig til å bruke betydelige midler på å bygge opp helse og utdanning - sentrale elementer i statsbyggingsprosjektet. Vil donorene prioritere Afghanistan eller vil det som er bygget opp det siste tiåret raseres? Det er i tillegg uklart hvilket mandat FN vil ha i Afghanistan etter 2014. Det er allerede nå et faktum at UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan) har mindre ressurser til disposisjon.

En diplomatkilde (a) påpeker at det internasjonale nærværet har blåst opp den afghanske økonomien. Både kostnadsnivå og lønninger er høyere i Afghanistan enn i nærområdene. Det er eksempelvis betydelig dyrere å produsere et teppe i Afghanistan enn i Pakistan. I tillegg til det høye kostnadsnivået, er produksjonsapparatet og infrastrukturen rundt produksjonen i dårlig forfatning. En lokal forskningsinstitusjon mener at prisen på arbeidskraft, varer og tjenester automatisk vil normaliseres i takt med tilbaketrekkingen.

Det er grunn til å tro at viljen til å investere i Afghanistan vil være liten i tiden som kommer på grunn av usikkerheten knyttet til tilbaketrekkingen av de internasjonale styrkene. Flere samtalepartnere understreker at for en stor del av befolkningen er økonomi og arbeid en større bekymring enn sikkerhetssituasjonen. En organisasjon som arbeider med utdanning, hevder at ungdommen er fanget mellom «mullahs and MTV», og at selv de med utdanning ikke kan forvente å få arbeid. En lokal organisasjon spurte retorisk hvorfor midlene som er sprøytet inn i landet de siste årene ikke har blitt brukt til å skape arbeidsplasser, slik at afghanerne kan forsørge seg selv.

2.3 POLITISK TRANSISJON

Det er planlagt presidentvalg i april 2014. President Hamid Karzai har vært landets president siden desember 2001. Han ble i etterkant av Taliban-regimets fall utnevnt leder av interim-administrasjonen og vant presidentvalgene i 2004 og 2009. I alle valgene etter 2001 har det, i varierende grad, vært fusk, manipulering og styring av stemmegiving samt vold.

Karzai beskrives som en svak president uten støtte i store deler av befolkningen og en leder som ikke har valgt sine medarbeidere på bakgrunn av kvalifikasjoner, men av strategiske hensyn og personlige relasjoner. Landinfos samtalepartnere mener at presidentvalget alene ikke vil ha avgjørende betydning for Afghanistans framtid, men understreker betydningen av at prosessen gjennomføres på en slik måte at resultatet framstår legitimt for befolkningen og det internasjonale samfunnet. Det er en reell frykt i befolkningen for at resultatet skal lede til anarki, kaos og systemkollaps. En diplomatkilde (a) mener at det, med unntak av ca. ti distrikter, vil være mulig å gjennomføre valg i hele landet. Enkelte valgkontorer er ikke operative fordi de ligger i områder uten myndighetsrepresentasjon (samtale i Kabul, oktober 2013).

Valgkommisjonen offentliggjorde i november 2013 en liste over president- og provinsrådkandidatene. Det er totalt elleve kandidater til presidentembetet. Blant kandidatene er Abdullah Abdullah, som også var presidentkandidat i 2009, presidentens bror Qayoum Karzai og Abdul Rasoul Sayyaf, som i flere tiår har vært sentral i afghansk politikk og ansvarlig for omfattende menneskerettighetsbrudd og krigsforbrytelser. Det foregår nå et politisk spill med «match-making» for å appellere til et bredest mulig velgergrunnlag. Presidentkandidatene trenger visepresidentkandidater fra andre etniske grupper enn sin egen, for å kunne vinne.

Valgdeltakelsen kommer antagelig til å variere fra region til region og mellom de ulike folkegruppene. Stemmegivning er basert på etnisitet og lojalitet til klan og stamme. For majoriteten av befolkningen har politisk program og ideologi liten eller ingen betydning.

Valgdeltakelsen blant kvinner, særlig de pashtunske, har vært lav ved tidligere valg, og det er ingen grunn til å tro at det vil bli annerledes ved det kommende valget.

Velgerregistreringen er i gang og i følge en diplomatkilde (a) vil den antagelig foregå fram til selve valget.

2.4 URBANISERING

Migrasjon har preget utviklingen i Afghanistan i mange hundre år. Folk har migrert hovedsakelig av økonomiske grunner, for å søke arbeid enten i byene og i nabolandene, eller av sikkerhetsmessige grunner, for å unngå krig og vold eller overgrep fra lokale, nasjonale eller utenlandske aktører.

Det har ikke vært folketelling i Afghanistan på mange tiår (1979) og alt tallmateriale om befolkning, bosettingsmønster og migrasjon er basert på anslag og ikke statistikk. En norsk Afghanistan-ekspert hevder at det er politiske grunner til at det ikke er gjennomført folketelling. Fordeling av makt i dagens Afghanistan er basert på en stilltiende enighet om befolkningens etniske og religiøse sammensetning. Hvis en folketelling skulle avsløre en annen fordeling, vil balansen og grunnlaget for maktfordelingen i den afghanske staten kunne ryke (seminar Landinfo, november 2013).

Flere av samtalepartnerne i Kabul (oktober 2013) påpeker at det skjer en sterk urbanisering i Afghanistan. Folk flytter fra landsbygda til byene og en økende andel av befolkningen er bosatt i byer. Alle urbane sentre ekspanderer, både de store byene og provinshovedstedene. En lokal kilde antyder at den sterke urbaniseringen de siste årene har medført at om lag halvparten av befolkningen nå er bosatt i urbane

områder. Dette bestrides imidlertid av andre samtalepartnere som mener at majoriteten av befolkningen fortsatt bor på landsbygda.

Det er flere grunner til den sterke urbaniseringen. Mulighet for utdanning, arbeid, forestillingen om «det gode liv» i byene bidrar, samtidig som sikkerhetsproblemene i rurale områder er en viktig push-faktor for mange. I øst ble forflytning fra Laghman og Kunar til Jalalabad fremholdt som eksempel, mens det ble hevdet at folk fra nordvestlige områder (Baghdis og Faryab) søker mot Herat by. Ved utgangen av august 2013 var i underkant av 600 000 personer internt fordrevne (IDPs) som følge av konflikt. Av disse er 70 000 «ny-registrert» i 2013, hovedsakelig i de sørlige og vestlige delene av landet (UNHCR u.å.).

En tredje faktor er klimaendringer som har ført til flom og tørke, noe som resulterer i at det er vanskeligere og mer uforutsigbart å livnære seg av jordbruk.

Den store tilflyttingen øker presset på infrastrukturen i de urbane sentrene. Familier som har flyttet til byen vil i de fleste tilfellene ikke ønske å flytte tilbake til landsbygda. Dette er fordi sikkerhetssituasjonen i urbane områder er bedre, skole- og utdanningsmulighetene samt tilgang til helsetjenester er også betydelig bedre i urbane områder.

Det er ikke mulig å sysselsette alle som flytter til bysentrene. Det har blitt vanskeligere å finne arbeid i Kabul og andre urbane områder. Det kan føre til økte sosiale problemer og kriminalitet.

Samtidig har prisen for å leie husvære i Kabul blitt redusert etter at transisjonen ble annonsert. En lokal kilde mener at det i enkelte deler av byen dreier seg om en halvering av leieprisene, noe som kan gjøre det enklere å etablere seg i byen.

2.4.1 «Informal settlements» i Kabul

Etter Taliban-regimets fall har det vært en eksplosiv befolkningsøkning i Kabul; byen er en av verdens raskest voksende byer. Befolkningen har økt fra om lag en million innbyggere i 2001 til mellom fem og seks millioner i 2013.

Enkelte av familiene som har slått seg ned i Kabul by i løpet av de seneste årene, bor i *informal settlements*. Bosettingene har svært lav standard, mangler grunnleggende infrastruktur og kan karakteriseres som slum.

Lederen for en internasjonal NGO som arbeider i bosettingene opplyser til Landinfo at det i Kabul-området er til sammen 53 slike bosettinger som huser omlag 7 000 familier. Hver familie består i gjennomsnitt av seks familiemedlemmer. Beboerne er svært fattige og i en vanskelig situasjon. De er enten internt fordrevne eller returnerte fra Iran eller Pakistan. Kilden opplyser at han ikke er kjent med at det bor returnerte fra Europa i bosettingene.

Et problem er at en del av bosettingene ligger utenfor byen og at det blir vanskelig å søke arbeid. For en del av barna medfører lang skolevei og manglende transport at de ikke går på skole. Det arbeider noen NGOer i bosettingene som bidrar til at beboerne får dekket sine grunnleggende behov. Enkelte tilbyr også yrkesopplæring (vocational training). Samtalepartneren anslår at hver familie i gjennomsnitt bor to år i bosettingene.

2.5 TEKNOLOGI

Teknologi har bidratt til å endre den afghanske befolkningens hverdag. Mobiltelefon har blitt allemannseie. Ifølge en journalistorganisasjon er det nå 20 millioner afghanere som bruker mobiltelefon. De aller fleste hushold, både i rurale og urbane områder, disponerer en eller flere mobiltelefoner. To av mobiloperatørene sørger for dekning i tilnærmet hele landet. De aller fleste afghanere som oppholder seg i Norge har mulighet for å opprettholde kontakt med familie og øvrig nettverk i hjemlandet.

En økende andel av landets befolkning har tilgang til internett. Mellom 20 og 30 prosent av befolkningen tilhører et hushold som disponerer en PC eller smarttelefon med internettilgang. Sosiale medier benyttes i økende grad, og det er over en million Facebook- og Twitterkontoer i landet. I tillegg bruker mange Skype. Det er eksempler på egne Facebook-grupper selv for mindre landsbyer i områder på landsbygda. Krigshandlinger, selvmordsangrep og eksplosjoner blir umiddelbart rapportert i sosiale medier med konkret informasjon om sted, antall døde, sårede osv. (samtale i Kabul, oktober 2013).

Det er primært den urbane middelklassen som har ressurser og kunnskap til å benytte moderne kommunikasjonsteknologi og sosiale medier. Men også andre, som normalt anses som økonomisk marginalisert, har tilgang til moderne teknologi. Lederen for en lokal forskningsinstitusjon hevder at han hadde observert kuchier som bruker solcellepanel.

Taliban benytter moderne informasjonsteknologi. På The Islamic Emirate of Afghanistan sin hjemmeside, Voice of Jihad¹, kunngjør Taliban triumfer fra slagmarken, offentliggjør uttalelser fra mullah Omar, samt kommentarer til og analyser av konflikten. Informasjonen er tilgjengelig på engelsk, pashto, arabisk, urdu og farsi. På hjemmesiden skal Taliban ha bedt om donasjoner, og både telefonnummer og e-postadressen til Talibans finansråd har vært tilgjengelig for eventuelle støttespillere (BBC 2012). Taliban er i tillegg aktiv bruker av sosiale medier.

3. SIKKERHETSSITUASJONEN I KJØLVANNET AV TRANSISJONEN

Ulike aktører rapporterer om sikkerhetssituasjonen i Afghanistan. Disse har til dels forskjellig fokus og bruker forskjellige begrepsapparat og definisjoner. Kildene er lite spesifikke på hvordan de definerer begrepet sikkerhetsrelatert hendelse. Det kan resultere i at ulike kilders rapportering om sikkerhetssituasjonen spriker noe.

Kildene (oktober 2013) er samstemte om at det har vært en forverring i sikkerhetssituasjonen i 2013 sammenlignet med 2012. Situasjonen er flytende, uoversiktlig og vanskelig å tolke. En velinformert samtalepartner mener at det var et bevisst valg fra opprørerne å holde en lav profil i 2012, mens de internasjonale styrkene trakk seg ut. Organisasjonen innrømmer at de ikke hadde forutsett et så høyt konfliktnivå i 2013; per oktober hadde den registrert 11 000 opprørsinitierte angrep i

¹ <http://shahamat-english.com/>

landet. Det innebærer en økning på over 40 prosent sammenlignet med 2012. Volumet ligger tre prosent under nivået i 2011, det hittil mest voldelige året i Afghanistan etter Talibanregimets fall.

I perioden fra 16. mai til 15. august registrerte FN 5 317 sikkerhetsrelaterte hendelser. Dette innebærer en økning på 11 prosent sammenlignet med samme periode i 2012, men ligger betydelig lavere enn hva som var tilfelle i 2011 (21 prosent). Nesten 70 prosent av hendelsene er konsentrert i de sørlige, sørøstlige og østlige delene av landet (UN Secretary General 2013, s. 6).

Afghanske sikkerhetsstyrker er sterkt til stede i urbane områder og samtalepartnerne er samstemte om at sikkerhetsstyrkene forhindrer angrep. Samtidig er det åpenbart at ulike opprørsgrupper prioriterer angrep på høyprofilerte mål i Kabul og de andre storbyene, primært for å skape publisitet og overskrifter i internasjonal presse. Under årets våroffensiv, Khaleed bin Waleed, gjennomførte Taliban flere høyprofilerte angrep i Kabul. Særlig i juni og juli var det mange slike angrep. Flere av angrepene blir beskrevet som lite «vellykkede» ved at de raskt ble slått tilbake og at de i begrenset grad lykkes i å skade målene. En diplomatkilde (a) mener at oppsummeringen av årets offensiv (fighting season) viser at det var relativt få komplekse angrep i Kabul og at de sivile tapene som følge av angrepene var begrensede.

New York Times oppsummerer årets offensiv slik:

Now, Afghan and American officials are cautiously celebrating a deflation of the Taliban's propaganda bubble, the militants' goals largely unmet (Rodland, Shanker & Rosenberg 2013).

Flere kilder Landinfo hadde samtaler med mener at Taliban ikke er tilfreds med det som er oppnådd gjennom årets offensiv og at opprørerne ikke har lykkes i å utnytte det handlingsrommet som de internasjonale styrkene har etterlatt seg. En FN-kilde (oktober 2013) hevder at Taliban ikke har vært i stand til å etablere seg i nye områder og at bevegelsen har mistet kontrollen i enkelte av de få områdene den faktisk har kontrollert, blant annet deler av provinsen Nooristan. På den annen side påpeker flere kilder, blant annet en lokal forskningsinstitusjon, at opprøret har spredd seg fra sør til områder i både vest og nord. Det er lommer av ustabilitet i områder hvor opprørerne tidligere i liten grad var til stede og hadde innflytelse. Allerede i november 2012 ble det klart at det var en markant forverring av sikkerhetssituasjonen i provinsen Faryab. I Badakshan, som tidligere har vært en provins med svært lavt konfliktnivå, har opprørerne fått fotfeste og den generelle sikkerhetssituasjonen er forverret. Samtalepartnerne mener at dette ikke handler om ideologi, men kamp om lokale ressurser. Der er også klart at det ikke utelukkende er den pashtunske befolkningen i de pashtunske områdene som har sluttet seg til Taliban, men også usbekere og tadsjikere.

Flere kilder uttrykte bekymring for situasjonen i provinsene syd og øst for Kabul: Wardak, Logar og Nangarhar. Her synes det å være stort nærvær av opprørere med kapasitet til å gjennomføre angrep og sette rammebetingelser for befolkningens hverdag. Myndighetene har liten kontroll og evne til å redusere opprørernes innflytelse.

Etter tilbaketrekkingen har opprørerne endret fokus og mål for angrepene. Det er ikke lengre de internasjonale styrkene (IMF) som er hovedfienden. En FN-kilde

opplyser at kun tre prosent av angrepene nå rettes mot de internasjonale styrkene (oktober 2013). Afghanske sikkerhetsstyrker er i økende grad mål for angrepene og særlig er politiet utsatt og har mistet mange menn.

Det har vært en betydelig ubalanse i styrkeforholdet mellom de internasjonale styrkene og opprørsgruppene, noe som medførte at opprørerne kun unntaksvis gikk til direkte angrep. Denne ubalansen er nå endret og den konfliktrelaterte volden har endret karakter. Opprørsgrupper går i større grad enn tidligere til direkte angrep. Det er ifølge nevnte FN-kilde betydelig økning i regulære trefninger mellom opprørere og afghanske sikkerhetsstyrker. Opprørerne aksjonerer mot konvoier, politiets kontrollposter og sikkerhetsstyrkenes baser.

Angrepet mot IOM i mai 2013 ble av flere samtalepartnere beskrevet som en feilvurdering av Taliban. Opprørerne trodde de angrep et gjestehus som benyttes av CIA og den afghanske etterretningen (NDS). Angrepet lot seg gjennomføre fordi sikkerhetsopplegget rundt IOM var relativt beskjedent. Ryktene vil ha det til at angrepet på ICRC i Jalalabad (mai 2013) var utslag av forviklinger; selvmordsbomberne ble kapret av en pakistansk gruppering og angrepet ble gjennomført mot Talibans vilje. Islamic Emirate of Afghanistan har på sin hjemmeside tatt avstand fra angrepet:

Therefore the Islamic Emirate wants to make it clear to everyone that it had no hand in the attack on 8th May on the ICRC office in Jalalabad city and neither does it support such attacks (Islamic Emirate 2013).

Angrepet mot presidentpalasset i juni 2013 er på den annen side et signal om opprørernes ambisjoner og at de fortsatt er til stede, relevante og kompetente. Angrepet ble slått tilbake av afghanske sikkerhetsstyrker, alle opprørerne ble drept, og de var aldri i nærheten av å ta seg inn i presidentpalasset. Taliban har påtatt seg ansvaret for angrepet (NRK 2013). En FN-kilde hevdet overfor Landinfo at det var mer sannsynlig at Haqqani-nettverket hadde planlagt og gjennomførte angrepet.

3.1 SIVILBEFOLKNINGENS SIKKERHET

Sivilbefolkningen er ikke mål for noen av partene i konflikten. De fleste sivile som blir drept i tilknytning til konfliktrelatert vold, er tilfeldige ofre. Det er fortsatt IEDer² som er den største trusselen mot sivilbefolkningen og IED-detonasjoner tok livet av 443 sivile i første halvår 2013 (UNAMA 2013, s. 12). For sivilbefolkningen er det krevende å beskytte seg mot Taliban, som opererer med stor uforutsigbarhet også i sivile områder. Enkelte samtalepartnere hevder at volden ser ut til å være mindre kontrollert og mer vilkårlig. En menneskerettighetsorganisasjon opplyser til Landinfo at det synes å være en dreining i retning av flere «soft targets» enn tidligere, antagelig fordi høy-profilerte mål er beskyttet av omfattende sikkerhetstiltak og vanskelig tilgjengelig.

Det er svært stor forskjell på den generelle sikkerhetssituasjonen i urbane og rurale områder. En av kildene hevder at forskjellene er så store at det kan karakteriseres som to ulike land. Kildene var samstemte i at myndighetene har kontroll i alle de store byene og i provinshovedstedene.

² Improvised Explosive Device.

3.1.1 Opprørskontrollerte områder

Taliban kontrollerer et begrenset antall distrikter. En FN-kilde mener at det dreier seg om totalt elleve distrikter³. En internasjonal NGO mener at antallet er noe høyere og antyder at atten distrikter er under Talibans kontroll. Det dreier seg om rurale distrikter hovedsakelig i østlige og sørlige deler av landet, men også i sørlige deler av Wardak. I rurale Farah og Herat ble det hevdet at Taliban har kontroll i enkelte lommer. Her har Taliban etablert domstoler, organisert skattlegging og driver kontroll av ferdselen i områdene. Afghanske sikkerhetsstyrker har lite eller minimalt nærvær i slike Talibankontrollerte områder, og det er av den grunn få væpnede konfrontasjoner her.

Det varierer i hvor stor grad opprørsgruppenes kontroll får konsekvenser for sivilbefolkningen. Gruppenes holdninger til jenters skolegang, kvinners påkledning og musikk varierer fra område til område. Samtalepartnerne er eksempelvis uenige om hvorvidt skoler stenges og lærere angripes. En velinformert kilde hevder at i noen områder i sør, har Taliban en sivil administrasjon for utdanning. En FN-kilde påpeker at kvinner ikke kan bevege seg i det offentlige rom, mens en annen kilde mente at det er «kulturelle barrierer» som hindrer kvinner i å bevege seg utenfor hjemmet i disse områdene.

En internasjonal NGO med lang fartstid i Afghanistan hevder overfor Landinfo at befolkningens aksept og støtte fra de eldre, er en nødvendig forutsetning for at Taliban skal være i stand til å kontrollere et område. Flere kilder mener at Taliban får befolkningens støtte i slike områder fordi bevegelsen oppfattes som å bidra til sikring av tryggheten lokalt. En velinformert kilde hevder at Taliban ikke har interesse av å kontrollere områder der de ikke er ønsket. De søker først og fremst å etablere områder hvor de har innflytelse, bevegelsesfrihet og hvor mannskapene kan operere fra.

3.1.2 «Contested areas»

En internasjonal organisasjon hevder at maktvakuemet som har oppstått i store deler av landet etter at de internasjonale styrkene har trukket seg tilbake, kombinert med svake myndigheter og sikkerhetsstyrker, har resultert i et økende antall lokale militser. I områder der ingen har faktisk kontroll, kan konfliktnivået mellom de ulike aktørene være svært intenst. Flere lokalsamfunn blir i større grad direkte involvert i konflikten.

De fleste områder har sin egen konflikt-dynamikk som ikke handler om ideologi, men om å forsvare sine interesser lokalt og å kontrollere forvaltningen av ressurser i nærområdet. Befolkningen ønsker normalt ikke å bli involvert, men på grunn av økningen i antall grupper og konfliktlinjenes lokale karakter, blir sivilbefolkningens situasjon stadig mer uforutsigbar. Lokale situasjoner blir vanskeligere å lese og de sivile må manøvrere mellom flere væpnede grupperinger. Folk kan bli tvunget til å velge side eller samarbeide med en eller flere parter. I tillegg er alliansene mellom ulike militser og deres kommandanter i stadig endring. Taliban beveger seg raskt fra område til område og unngår å etablere permanent tilstedeværelse i områder som er omstridt, fordi det øker sannsynligheten for sporing og angrep. I store områder på landsbygda har ingen kontroll, noe som gjør sivilbefolkningen svært sårbar.

³ Det totale antallet distrikter i landet er 398.

3.1.3 Kriminalitet

I følge Landinfos samtalepartnere har ikke spådommene om at den urbane kriminaliteten ville øke som følge av tilbaketrekkingen slått til. Det finnes imidlertid ikke etterrettelig kriminalstatistikk og ingen har konkret informasjon om omfanget av kriminaliteten. En diplomatkilde (b) hevder at det er en del vinningskriminalitet, men at det generelt er lavere kriminalitet i de afghanske storbyene enn i byer med tilsvarende størrelse i USA. Kilden hevder videre at det er lite organisert kriminalitet, men at en del personlige konflikter ender med drap og at det er mye vold internt i mange familier. En FN-kilde understreker at det er svært høye mørketall fordi befolkningen generelt har liten tillit til politiet og sjelden anmelder kriminalitet. En annen grunn er frykt for de sosiale omkostningene ved at en sak blir kjent. I rurale områder får kriminalitet og overgrep utført av lokale maktpersoner ofte konsekvenser for sivilbefolkningen.

Kidnappinger er et problem. Det finnes ikke konkret tallmateriale som kan si noe om omfanget av bortføringer, geografisk fordeling, motiv eller utfall av sakene. Både kriminelle grupper og opprørsgrupper står bak. Det vil ifølge en internasjonal NGO være relativt enkelt å vurdere om gjerningsmennene er opprørere eller kriminelle: hva er motivet for bortføringen, fremsettes politiske krav eller krav om løsepenger? En lokal forskningsinstitusjon nyanserer bildet og påpeker at også parlamentarikere kidnappes for løsepenger og ikke utelukkende på grunn av «politiske forhold».

Personer som tilhører rike familier, eller familier som antas å være rike, personer som jobber for myndighetene, det internasjonale samfunnet eller afghanske sikkerhetsstyrker kan være utsatt for kidnapping, enten av rene kriminelle gjerningsmenn eller av gjerningsmenn med en «politisk agenda». Graden av risiko vil variere i ulike deler av landet og det er antagelig i forbindelse med ferdsel på veinettet at risikoen er størst. Sentrale myndighetspersoner som guvernører flytter ofte familien til Kabul eller til utlandet, eksempelvis Dubai eller India. Rike familier har ofte livvakter for å forebygge angrep og kidnapping (samtaler i Kabul, oktober 2013).

Ifølge tall fra en FN-kilde (e-post, november 2013) er 172 sivile registrert bortført av konfliktrelaterte grunner fra januar til september 2013. Av disse er 18 personer drept og syv er registrert skadet, enten i fangenskap eller i forbindelse med selve kidnappingen.

Flere av Landinfos samtalepartnere mener at kidnapping systematisk underrapporteres. Familier anser sannsynligheten for løsning å være størst dersom myndighetene ikke involveres. En del familier betaler løsepenger og saken blir aldri offentlig kjent. En menneskerettighetsorganisasjon viser til en undersøkelse som indikerer at hele 20 til 23 millioner USD skal være betalt i løsepenger for kidnappinger siste året. En FN-kilde hevder at kidnappinger også er «forhandlingskort» i private konflikter.

Korrupsjon og bestikkelser er fortsatt et stort problem og gjennomsyrrer alle nivåer innen forvaltning og politikk. Transparency Internationals korrupsjonsindeks for 2012 viser at Afghanistan er verdens mest korruperte land. Sisteplassen, plass nummer 174, deles med Nord-Korea og Somalia (Transparency International u.å.).

3.1.4 Målrettede drap

Målrettede drap, såkalte targeted killings, har økt dramatisk i omfang de siste to årene. I første halvår 2013 ble 312 sivilister registrert målrettet drept (UNAMA 2013). UNAMA opplyser i møte med Landinfo at trenden har fortsatt også i andre halvår. En ny tendens er at det ser ut til å være økt bruk av ikke-diskriminerende våpen (som IEDer) i de målrettede angrepene. IEDer plasseres i områder med mange sivile, eksempelvis ved kontrollposter på veiene og i moskeer. I løpet av året har flere dommere og aktorer blitt drept på offentlige steder. I forbindelse med Ramadan og Eid i 2012 ble det rettet trusler mot imamer som forretter ved begravelsesseremonier for offiserer i sikkerhetsstyrkene. Det ble registrert syv angrep mot imamer og moskeer på denne bakgrunn. BBC (2013a) rapporterte om at guvernøren i Logar ble drept av en bombe plassert i en moské i oktober 2013. Bomben ble utløst da guvernøren tok mikrofonen for å hilse menigheten. Flere sivile ble alvorlig skadet.

I og med at målrettede drap i økende grad skjer med ikke-diskriminerende våpen, vil flere sivile bli drept som følge av slike angrep. UNAMA registrerer samtlige som mister livet i et slikt angrep som «targeted killed»:

Targeted killings may result in multiple civilian's deaths and injuries, particularly in circumstances where indiscriminate tactics, such as IEDs, are used. UNAMA documents all civilian deaths and injuries resulting from these incidents of targeted killings (UNAMA 2013, s. 19).

Landinfo er ikke kjent med hvor mange av de drøye tre hundre personene registrert som målrettet drept i første halvdel i 2013, som var direkte mål og andelen tilfeldige ofre. UNAMA hevder at det er en dramatisk økning i antallet målrettede drap, men det fremgår ikke hvor stor andel av økningen som skyldes endringer i måten angrepene utføres på. Det er derfor uklart hvor stor endring det er i omfanget av målrettede drap og risikoen for å bli utsatt for slike drap.

Ingen av Landinfos samtalepartnere hadde konkret informasjon om den geografiske fordelingen av de målrettede drapene. En lokal menneskerettighetsorganisasjon opplyser at de fleste hendelsene skjer i sør, sørøst og sørvest, men at det også er økning av slike drap i den sørvestlige delen av landet. Det er få tilfeller av målrettede drap i Kabul by. En FN-kilde opplyser at den ikke var kjent med tilfeller av målrettede drap i Kabul by i 2013. Det er imidlertid gjort forsøk på målrettede angrep: den prominente hazara-lederen Ustad Mohammad Mohaqiq ble forsøkt drept med en veibombe i byen i juni 2013. Mohaqiq overlevde, men seks livvakter og flere sivile ble drept og såret (Long War Journal 2013). I desember 2012 ble direktøren for etterretningen (NDS) angrepet i sitt hjem sentralt i Kabul. NDS-direktøren ble hardt skadet, men overlevde angrepet (Jane's 2012). I mai 2012 ble Arsala Rahmani, medlem av fredsrådet (Peace Council), skutt og drept med håndvåpen mens han satt i en bil (Graham-Harrison 2012). Det forventes at det generelle voldsnivået vil øke fram mot valget i april 2014 og at det vil bli gjort forsøk på å drepe kandidater – også i Kabul.

Det foreligger lite konkret informasjon om profilen på de som utsettes for målrettede angrep og drap, og det er forskjeller på by og landsbygd. Landinfos samtalepartnere er samstemte i at Taliban har kapasitet til å utføre målrettede drap i hele landet, også i de store byene og Kabul. En diplomatkilde (b) hevder at i de store byene vil Taliban

bruke handlingsrommet til å utføre høyprofilerte angrep designet for overskrifter i verdenspressen. Kilden mener at Taliban gjør samme vurderinger som en sjakkspiller; de går ikke etter bønder, men er ute etter kongen og dronningen.

Flere grupper er utsatt for målrettede angrep; blant annet stammeledere, religiøse ledere, valgmedarbeidere og myndighetspersoner. Stammeledere (tribal elders) som drepes er, i følge en lokal forskningsinstitusjon, personer som åpent spiller på lag med myndighetene, for eksempel ved medlemskap i provinsråd, valgmedarbeider, støtte til Afghan Local Police (ALP) eller på annet vis synliggjør støtte til det afghanske statsbyggingsprosjektet.

Religiøse ledere som tar stilling mot Taliban, betegner opprøret som «uislamsk» eller er tilknyttet myndighetene, er i en utsatt posisjon. BBC hevder at mer enn 800 religiøse ledere har blitt drept de siste årene, mange av disse har vært bønneledere i en lokale moské, lærere i myndighetsdrevet skole eller medlem av det nasjonale rådet av religiøst skriftlærde Ulama. De aller fleste drapene har funnet stede i de sørlige delene av landet (Azami 2013).

3.1.5 Veisikkerhet

Store områder i Afghanistan er vanskelig tilgjengelig og veinettet er av avgjørende betydning for utvikling av landet og av konflikten. For myndighetene er kontroll over veiene en grunnleggende forutsetning for å sikre distribusjon av alle typer nødvendige varer, tjenester og utstyr. Kontroll over veinettet er også viktig for å kunne forflytte og disponere sikkerhetsstyrkene rasjonelt og etter behov. De afghanske sikkerhetsstyrkene har i de seneste årene prioritert tiltak for å kontrollere hovedveiene: ringveien og veiene ut til viktige grensepasseringspunkt og til de store byene.

Landinfos samtalepartnere (oktober 2013) er enige om at myndighetene i all vesentlighet kontrollerer hovedveiene, men at veisikkerheten er forverret i løpet av det siste året. I august 2013 demonstrerte transportarbeidere mot usikkerheten på hovedveiene og president Karzai ga i oktober ordre om å fokusere ytterligere på veisikkerhet (Ahmadzai 2013; Amini 2013).

Opprørerne har kapasitet til midlertidig å stoppe eller vanskeliggjøre ferdsel i flere områder langs ringveien og på veiene til nabolandene. En kilde (oktober 2013) hevder at aksjoner og illegale veisperringer langs veinettet er viktige element i opprørernes strategi, å aksjonere mot trafikken synliggjør myndighetenes manglende kontroll og opprørernes nærvær, styrke og slagkraft i området. Kontroll av lokale og mindre veier gjenspeiler ofte de generelle maktforholdene i området.

De fleste angrepene langs veinettet skjer tidlig på morgenen eller etter mørkets frambrudd. Politiets kontrollposter, sikkerhetspatroljer eller forsyningskonvoier er typiske mål, IEDer og tradisjonelle direkte angrep med mindre våpen utgjør den vanligste angrepsstrategien. Risikoen for sivile er å bli tilfeldige offer for slike angrep. Tall fra UNAMA viser at IEDer fremdeles er den viktigste årsaken til at sivile blir drept og skadd: hele 35 prosent av alle skader er forårsaket av IEDer, ofte plassert på veiene. Drap og skader i tilknytning til kryssild utgjør 25 prosent (UNAMA 2013). En stor del av sporadisk kryssild forekommer langs veinettet.

Landinfos samtalepartnere er samstemte i at opprørernes kontroll i forbindelse med illegale veisperringer primært er rettet mot personer som har tilknytning til

myndighetene, sikkerhetsstyrkene og internasjonale organisasjoner. Veisperringene kan vare fra noen minutter til flere timer. De reisende blir forhørt om bakgrunn, og mobiltelefoner og bagasje gjennomgås for å avdekke eventuelt kontaktnettverk. For ikke å få søkelyset rettet mot seg, må de reisende, særlig de som ikke kommer fra det aktuelle området, ha en tilforlataelig forklaring på hvorfor de er på reise. Fatter opprørerne mistanke om tilhørighet til fienden, risikerer den reisende å bli frihetsberøvet for ytterligere undersøkelser. Stadfestes forbindelse til fienden er det fare for kidnapping. Det er Landinfos oppfatning at de fleste kidnappingssakene løses uten fatale konsekvenser. Det er imidlertid ikke alltid tilfelle; i august stoppet Taliban en rutebuss fra Kandahar til Kabul i Muqur-distriktet i Ghazni. Åtte personer som ble ført bort fra bussen, ble funnet drept få dager senere (Maftoon 2013). I Nangarhar har veifarende blitt trakassert av opprørere også på dagtid. Enkelte hevder at det har skjedd uten at sikkerhetsstyrkene har foretatt seg noe for å forhindre det (Ekhtyar 2013).

Kildene mener at sivile, uten noen kontakter til myndighetene og internasjonale, kan passere opprørernes illegale veisperringer uten vesentlige problemer. Det betyr at sivile vil kunne reise uten større problemer, også i områder hvor opprørerne har betydelig nærvær. Flere av kildene understreker at det er viktig å gjøre undersøkelser i forkant av en reise. Tilknytning og lokalkunnskap til området gir den beste beskyttelsen. Flere kilder peker også på at kriminalitet langs veinettet er en utfordring for sivile som reiser, bl.a. landeveistrøveri (Azizi 2013) og kidnapping for løsepenger.

Veisikkerhet på flere strekninger blir av Landinfos samtalepartnere omtalt som dårlig (per oktober 2013):

- hovedveien mellom Kabul og Kandahar, spesielt gjennom Saydabad-distriktet i Wardak-provinsen og provinsen Ghazni
- langs hovedveien fra Jalalabad til grensebyen Torkham i Nangarhar har opprørsaktiviteten økt sterkt, spesielt i Bati-Kot-distriktet
- Dushi-distriktet i Baghlan-provinsen og veien mellom Herat by og grensebyen Islam Qala (grensen til Iran) har hatt flere tilfeller av illegale veisperringer
- veien mellom Pul-i Chumri (Baghlan) og Kunduz by, særlig i Kunduz-provinsen

3.1.6 Etnisitet

Samtalepartnere er samstemte i at konflikten i Afghanistan ikke handler om religion og etnisitet. Ingen mente at hazara-befolkningen, eller andre etniske grupper, er under press utelukkende på grunn av sin etnisitet eller religiøse tilknytning. Det siste året har det vært en generell trussel mot moskeer, men den har vært rettet mot både sunni- og shiamoskeer. En samtalepartner opplyser at politiet derfor har opprettet vakthold utenfor enkelte moskeer.

En lokal forskningsinstitusjon peker på at det ser ut til å være økning i mer segregerte etniske bosettinger i byer som Kabul, men at det fortsatt er flere etnisk sammensatte bydeler og at alle etniske grupper har full bevegelsesfrihet i byen. Kilden mener at bosetningsmønsteret speiler befolkningens ønsker om å sikre seg fremtidig beskyttelse, om det skulle trenge. I motsetning til nabolandet Pakistan, er ikke sekterisk vold et problem i Afghanistan.

Hazarabefolkningen er godt organisert og har i årene etter Talibanregimets fall forbedret sin posisjon på flere sentrale områder, både innen handel, administrasjon og politikk. I tillegg er de overrepresentert innen høyere utdanning. Mange er bekymret for at transisjonen skal føre til at den posisjon hazaraene har fått i løpet av det siste tiåret skal svekkes. Hazaraene er i liten grad del av opprørsbevegelsen og de fleste støtter afghanske myndigheter og statsbyggingsprosjektet.

På tross av at hazaraenes har styrket sin posisjon, mener en norsk Afghanistan-ekspert at de fremdeles identifiserer seg sterkt med sin egen lidelseshistorie. Diskrepansen mellom de «objektive fremskritt» og hazaraenes egen persepsjon av å være undertrykt offer med en sterk lidelseshistorie kan, i følge forskeren, skape et grunnlag for reaksjoner og etnisk konflikt (seminar Landinfo, november 2013).

4. SIKKERHETSSTYRKENE

Afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF) gis i hovedsak gode skussmål fra Landinfos samtalepartnere i Kabul (oktober 2013). Oppbyggingen av alle enheter innenfor styrkene har i følge en velinformert kilde utviklet seg positivt de siste årene, men det er likevel «too little, too late». På den annen side er det kjent at sikkerhetsstyrkene er involvert i kriminalitet, blant annet smugling og omsetning av narkotika. Korrupsjon er et velkjent fenomen også innen sikkerhetsapparatet.

Befolkningen ser ut til å ha tillit til sikkerhetsstyrkene. I Asia Foundations⁴ undersøkelse fra 2013 svarer 88 prosent av respondentene at de har tillit til hæren, mens en noe lavere andel, 72 prosent, har tillit til politiet. Tilliten til sikkerhetsstyrkene er størst i byene (Asia Foundation 2013, s. 36).

Den relativt stabile sikkerhetssituasjonen i byområder ble forklart med at ANSF har klart å forhindre og forebygge angrep. Ifølge en velinformert FN-kilde er antallet angrep som avverges høyere enn antallet som faktisk gjennomføres. Styrkene reagerer raskt på angrep. I Kabul har politiet en egen utrykningsstyrke, Quick Response Unit, som rykker ut når det «smeller».

I de siste årene har det foregått masserekruttering til sikkerhetsstyrkene. Målet om en styrke på 350 000 mann innen 2014 er nådd. En velinformert kilde mener imidlertid at kun to tredjedeler av styrkene er i aktiv tjeneste, dvs. ca. 215 000 personer. Den siste tredjedelen har enten desertert, er i permisjon eller ute i ulegitimert fravær. Mange er også såret eller drept.

Samtalepartnernes anslag over drepte medlemmer av sikkerhetsstyrkene spriker. En diplomatkilde (a) hevder at 6 000 ble drept i perioden fra mars til oktober 2013. En annen kilde mener at anslaget er for høyt og at sikkerhetsstyrkene i snitt mister hundre mann pr. uke i den perioden av året hvor konflikten er mest intens (fighting season), totalt ca 30 uker. En FN-kilde opplyste at sikkerhetsstyrkene hadde mistet 5 600 så langt i 2013. I henhold til en FN-rapport ble mer enn 3 500 drept eller såret i løpet av andre kvartal 2013 (UN Secretary General 2013, s. 7).

⁴ Foretar årlig undersøkelse, «Survey of the Afghan People» for å kartlegge hvordan befolkningen opplever sin egen situasjon og deres syn på utviklingen i landet.

Kildene mener at politiet, og særlig ALP (Afghan Local Police), har høye tapstall. Etterretningstjenesten (NDS) beskrives som en solid og profesjonell organisasjon som også mister mange. Flere uttrykker bekymring for de høye tapstallene og at det ikke er bærekraftig på sikt. Det er nødvendig å iverksette tiltak for å redusere tapene, også for å bidra til å opprettholde styrkenes moral og lojalitet. Mange afghanere er bekymret for sikkerhetsstyrkenes lojalitet etter 2014. Historien viser at afghanere generelt er pragmatiske alliansebyggere; «you can rent an Afghan, but you can't buy him».

4.1 AFGHAN NATIONAL ARMY (ANA)

En diplomatkilde med militær bakgrunn hevder at fotsoldatene er relativt godt trent og holder et høyt nivå. De rekrutteres hovedsakelig lokalt og jobber lokalt hvor de er kjent med topografi, lokale maktforhold og konfliktlinjer. De har god moral og er kampvillige. Kilden mener at rekrutteringen er god og det er relativt attraktivt å være i hæren. Soldatene tjener ca. 150 USD pr måned og de får mat i felt.

Videre mener kilden at mellomlederne også holder et høyt nivå, mens offiserenes utdannelse og skoloring kan forbedres. Nepotismen er omfattende og de fleste i overordnede stillinger har fått posisjonene på grunn av sine bekjentskaper. Det samme gjelder tilsatte i de ansvarlige ministeriene. Logistikk, administrasjon og planlegging lider under lederskapets manglende kompetanse. Afghanerne har nå ansvaret for materiell og utstyr. Mekanikerne har fått opplæring av de internasjonale styrkene og er godt kvalifisert, men kan ikke utføre reparasjoner hvis reservedeler og verktøy mangler.

De internasjonale styrkene har inntil tilbaketrekkingen bistått afghanske styrker med flystøtte, medisinsk utstyr, samband osv. Denne bistanden fases nå ut, og er antagelig en av faktorene som forklarer de høye tapstallene i 2013.

4.2 AFGHAN LOCAL POLICE (ALP)

Maktvakuemet som følge av de internasjonale styrkenes tilbaketrekking er langt på vei fylt av lokale militser og krigsherrer, både militser med myndighetsmandat slik som ALP – og andre *progovernment militia* med mer uklart mandat. ALP synes å være tiltenkt en rolle som billig og effektiv bidragsyter til bedre myndighetskontroll i rurale områder.

Afghan Local Police (ALP) ble opprettet i 2010 som følge av at sikkerheten ble dårligere i store deler av landet. ALP har gradvis økt i antall. I følge en diplomatkilde består ALP i dag av om lag 30 000 mann. ALP opererer først og fremst i områder med få andre alternativer til å livnære seg og rekruttering er derfor relativt god. De tjener om lag 60 prosent av det som ordinære politimenn får i lønn. Hovedfokuset var opprinnelig i nordøst, men i den senere tid har ekspansjonen skjedd i de sørlige og sørøstlige delene av landet. I realiteten er etableringene av ALP-grupper langt på vei legitimering av borgervern og/eller privat maktbruk.

ALP opererer i områder hvor ordinært politi ikke stasjoneres på grunn av en krevende sikkerhetssituasjon. ALP fungerer som en buffer mellom områder med myndighetskontroll og områder hvor opprørsgrupper har sterk tilstedeværelse. I praksis opererer ALP i rurale områder med store sikkerhetsutfordringer og de er dårligere trent enn ordinært politi, noe som reflekteres i høye tapstall:

The Afghan Local Police has borne an increasingly disproportionate brunt of attacks by anti-Government elements (UN Secretary General 2013).

Det er liten kontroll med ALP i og med at andre enheter i sikkerhetsstyrkene og myndigheter i liten grad er til stede der de opererer. Formelt er innenriksministeriet⁵ ansvarlig for ALP, men samtalepartnerne mener at det er tvilsomt om ministeriet har kapasitet, styrke og tilstedeværelse til å følge opp på en forsvarlig måte.

En lokal forskningsinstitusjon mener at ekspansjonen av ALP bidrar til at flere lokalsamfunn blir direkte involvert i konflikten. Både ved at landsbybeboere bevæpnes og ved at befolkningen i større grad enn tidligere blir tvunget til å velge side, eller tvinges til å samarbeide med flere parter og bidra med mat, husrom og penger til den militsen som til enhver tid er til stede i området.

Det er stor variasjon i hvilken rolle ALP spiller lokalt. Styrkene har i enkelte områder bidratt til stabilitet, men kildene er samstemte i at ALP ofte opererer med stor brutalitet. For sivilbefolkningen kan en «god» opprører være å foretrekke fremfor en brutal politikommandant. En FN-kilde opplyser at i deler av Uruzgan og Kandahar er det rapportert om tilfeller hvor befolkningen er fordrevet fra sine hjem på grunn av ALP. En diplomatkilde (b) hevder at ALP i enkelte områder går fra hus til hus og ber om støtte, enten i form av et mannlige familiemedlem eller bidrag i form av penger, mat osv.. En FN-kilde opplyser at det er rapportert at ALP benytter barn som kurerer.

5. TALIBAN OG ANDRE OPPRØRSGRUPPER

To av de viktigste aktørene i opprøret er Taliban og Haqqani-nettverket. Sistnevnte har base og opererer fra Nord-Waziristan i Pakistan. Haqqani-nettverket utfører angrep og aksjoner i det østlige og sentrale Afghanistan, og holdes ansvarlig for enkelte koordinerte angrep i Kabul by. Nettverket beskrives som relativt lite, men veltrent og effektivt. En FN-kilde hevder at forholdet mellom Haqqani-nettverket og Taliban er ambivalent, de både samarbeider og konkurrerer.

Taliban opererer «på bakken» i Afghanistan og er den aktøren som den afghanske sivilbefolkningen i hovedsak forholder seg til. I noen områder står Hizb-i Islami sterkt. Lokale maktallianser skifter stadig og bidrar til at situasjonen er uoversiktlig og kompleks.

En lokal kilde hevder at antagelsen om Talibans sterke støtte i den afghanske befolkningen, særlig i sør, er sterkt overdrevet. Kilden tror at andelen av befolkningen som støtter Taliban ikke overstiger ti prosent, heller ikke i sør⁶. For de fleste som støtter Taliban dreier det seg ikke om et ideologisk valg, men et spørsmål om nødvendighet og om å overleve.

⁵ Ministry of Interior - MoI

⁶ Dette er basert på en undersøkelse som kilden selv gjorde for en del år tilbake i tid.

Asia Foundation hevder at opprørsgruppene har hatt synkende oppslutning siden 2009:

In 2013, only a third (35%) of respondents say they have a little or a lot of sympathy for the armed opposition. Pashtuns are significantly more likely to have some sympathy for AOGs than other ethnic groups; urban Afghans are significantly more likely to have no sympathy than rural Afghans, and women are significantly more likely to have no sympathy for AOGs than men (Asia Foundation 2013, s. 7).

Analysen avdekker store geografiske variasjoner, i provinsene Badakshan og Panjshir, har mindre enn en prosent av befolkningen en viss sympati med opprørsgruppene, mens i de sørlige og pashtun-dominerte provinsene, er støtten betydelig høyere (Asia Foundation 2013).

Kildene (oktober 2013) bekrefter at den store majoriteten av de som kjemper på Talibans side hovedsakelig er pashtunere, men det er også innslag av andre etniske grupper. Mullah Omar har ved flere anledninger understreket at Talibans ønske og mål er å representere alle afghanere, uavhengig av etnisitet. I nordlige Afghanistan er det primært i de pashtunske lommene at Taliban står sterkt, men lokalsamfunn tilhørende andre etniske grupper har inngått allianser med Taliban, eksempelvis i provinsene Takhar og Badakshan den siste tiden. En annen lokal kilde mener situasjonen er den samme i Faryab. Der har tadsjik-grupperinger gått i allianse med Taliban. I Uruzgan og Ghazni har enkelte hazaraer sluttet seg til Taliban, og det skal også være noen få hazara-kommandanter som kjemper for Taliban.

I den grad Taliban har støtte i befolkningen, er det fordi myndighetene ikke har levert velferd og sikkerhet. Myndighetene oppfattes som korrupte og med fokus på å berike seg selv. En internasjonal NGO som har arbeidet i Afghanistan svært lenge, påpeker at en del vil være av den oppfatning at Taliban har rett: de står opp mot de «amerikanske okkupantene», de bekjemper korrupsjon og gir sikkerhet til befolkningen. En kilde mener at det kan bli vanskeligere for Taliban å mobilisere etter at de internasjonale styrkene har trukket seg ut. Den mobiliserende effekten av å vise til «utenlandske okkupanter» vil i året som kommer miste styrke. En annen kilde mente derimot at Taliban i løpet av 2013 på en vellykket måte har klart å snu kampanjen fra fokus på utenlandske okkupanter til «utlendingsvennlige myndigheter».

5.1 ANTALL

Det er ingen som vet hvor mange væpnede menn som kjemper for Taliban. En lokal kilde anslår antallet væpnede opprørere i Ghazni-provinsen å være mellom 2 500 og 3 000. I et intervju med Deutsche Welle ga direktør ved PRIO, Kristian Berg Harpviken, uttrykk for at det kan være om lag 15 000 som kjemper for Taliban på fulltid:

There is no way to be certain about their numbers, but estimates indicate that they have some 15,000 full time fighters within their ranks, and at least as many fighting part-time (Dominguez 2013).

Det er ikke bare sikkerhetsstyrkene som har høye tapstall, også opprørsgruppene har store tap. En etterrettelig kilde hevder overfor Landinfo at Taliban kan ha mistet

70 000 mann etter 2001. I løpet av 2013 skal 12 000 talibanere ha blitt drept, såret eller tatt til fange (The Dawn 2013).

Tallene ovenfor er anslag og det er ingen som vet eksakt hvor mange det dreier seg om. Taliban offentliggjør ikke tall over egne tap, og det er ingen andre som fører oversikt over falne opprørere. Det må tas høyde for at partene i konflikten, ofte strategisk begrunnet, gir uriktig informasjon om egne tap og triumfer på slagmarken.

5.2 HVORDAN OPERERER TALIBAN?

Taliban reorienterer og repositionerer seg som følge av den internasjonale tilbaketrekkingen og den endrede konfliktdynamikken. Taliban vil alltid måtte tilpasse seg de lokale maktforholdene. I de østlige delene av landet er stammestrukturene sterke. Taliban kan ikke utfordre stammene åpent og er avhengig av velvilje fra de eldre for å kunne operere. I sør er stammene svakere, mer fragmentert, og krigsherrene sterkere. En lokal forskningsorganisasjon mener at Taliban har nettverk i hele landet, også i Panjsher, men at de ideologiske hard-core talibanerne hovedsakelig opererer i sør og sørøst.

Flere samtalepartnere understreket at Taliban ikke er en militær struktur med klare kommandolinjer, men hovedsakelig består av autonome grupperinger. Ifølge en internasjonal NGO fremstår Taliban mer som et nettverk enn en hierarkisk organisasjon, men at kommunikasjonen internt allikevel fungerer godt. Taliban benytter moderne kommunikasjonsteknologi og har adgang til fax, e-post og satellitt-telefon. Mobiltelefon blir stadig viktigere og har delvis erstattet satellitt-telefonen. I felt benyttes kortbølgeradio til å koordinere angrep (Jane's 2013). Flere samtalepartnere påpeker at Taliban har en relativt velfungerende etterretningstjeneste. Taliban kombinerer en sentral kommando med en nettverksstruktur hvor kommandanter i de ulike nettverkene opererer med en betydelig grad av uavhengighet.

Det er likevel krevende for Peshawar- og Quetta-shuraen å styre hva som skjer «på bakken». Det er ikke slik at budskapene fra sentralt hold nødvendigvis blir implementert lokalt i Afghanistan. En kilde antyder at de som oppholder seg i Pakistan om vinteren er mer tilbøyelig til å handle i tråd med Quetta- og Peshawar-shuraen, enn de som har base i Afghanistan. De komplekse og koordinerte angrepene er planlagt og godkjent av lederskapet i Pakistan. En norsk Afghanistan-ekspert hevder at lokale kommandanter har stor grad av selvstendighet, men at de som hovedregel vil respektere og rette seg etter budskap og ordre fra sentralt hold som Quetta-shuraen og mullah Omar (seminar Landinfo, november 2013).

Det er fortsatt skyggestrukturer med skyggeguvernør som øverste leder i alle provinser. I en del områder er skyggestrukturene operative med egne domstoler og skatteinnkreving, mens de i andre områder har begrenset handlingsrom. Det varierer hvilken innflytelse en skyggeguvernør har når det blant annet kommer til strategiske valg og profil på angrepene.

En del skyggeguvernører opererer fra Pakistan. De som er til stede i Afghanistan blir ofte skiftet ut eller forflyttet for ikke å bli sporet og drept. En lokal forskningsinstitusjon som har hatt prosjekter i både sør og øst, hevder at lokalbefolkningen vet hvilke grupper som opererer i området og hvem som er tilknyttet disse.

Taliban kjemper en politisk kamp og har erkjent at propaganda og synlighet i internasjonale medier er et viktig virkemiddel og at krigen ikke utelukkende utkjemperes på slagmarken. Taliban bruker derfor mye ressurser på spektakulære, høyprofilerte angrep i de store byene, særlig i Kabul. De er selektive i utvelgelsen av mål fordi handlingsrommet er relativt begrenset. En FN-kilde slår fast at selvmordsangrepene kun står for en prosent av det totale volumet av angrep, men det er disse angrepene som får overskrifter og dekning i media.

5.2.1 Trusler og relokalisering

Trusler er utbredt, ofte i form av såkalte *nightletters*, telefonsamtaler eller tekstmeldinger. Ofte vil det være vanskelig å vurdere hvor alvorlig trusselen er. I følge en velinformert NGO handler trusler ofte om utpressing. En profilert representant for en nasjonal menneskerettighetsorganisasjon opplyser at han regelmessig mottar trusler, men at han ikke innretter seg etter truslene fordi han bor i Kabul og føler seg relativt trygg der.

En lokal organisasjon er av den oppfatning at dersom den som mottar truslene etterkommer Talibans krav, eksempelvis slutter i jobben, vil risikoen reduseres betydelig. Representanten for den lokale menneskerettighetsorganisasjonen mener at det er forskjell på å ta et aktivt valg og selv si opp jobben, i motsetning til å avslutte et arbeidsforhold fordi kontrakten utløper, eller i forbindelse med at en internasjonal aktør trekker seg ut av landet

Flere organisasjoner opplyser at de praktiserer relokalisering av egne ansatte til andre steder i landet dersom disse har mottatt alvorlige trusler eller er innblandet i en lokal konflikt. Relokalisering vil som hovedregel skje til de urbane sentrene og ofte til de store byene. Samtalepartnerne hevder at strategien er vellykket: i de fleste tilfellene blir ikke medarbeideren utsatt for vold eller trusler etter den interne forflyttingen. Tidsrammen for forflyttingen vil variere fra sak til sak.

Taliban representerer den afghanske forhandlingskulturen og vil ifølge en lokal kilde være villige til å forhandle og å inngå kompromisser, selv med høytstående personer innen myndighetsapparatet. Det vil ofte dreie seg om personer som kjenner hverandre. De kan både være i slekt, tilhøre samme stamme, eller ha tilknytning til samme lokalmiljø. Det vil være relasjoner som forener og som kan bidra til å skape rom for å sette seg ned, spise et måltid og snakke sammen.

Personer som kategorisk sier nei til Taliban, avviser å ha kontakt med dem eller som ikke har tilknytning til lokalmiljøet, kan stå i fare for å bli drept. Det ble påpekt at utenlandske jihadister er særlig brutale, men ifølge en velinformert kilde har de sjelden vært «å se i felt» den senere tid. En diplomatkilde (b) hevder at de utenlandske islamistene har endret fokus og de foretrekker nå å kjempe på regimemotstandernes side i Syria (samtaler i Kabul, oktober 2013).

Det å ha forbindelser til, og få informasjon fra Taliban, er viktig for befolkningens sikkerhet. Taliban opererer ikke som en hær, men kommer uten forvarsel, angriper og trekker seg raskt tilbake – *hit and run*, og slike angrep er det svært vanskelig å beskytte seg mot.

5.2.2 Skatt og rekruttering

Opprørerne trenger bidrag fra lokalbefolkningen for å kunne operere i et område. Det kan være i form av midlertidig husrom, mat eller skatt. En velinformert NGO

(oktober 2013) mener at Taliban ikke har implementert den islamske skatten (usher) noe sted i Afghanistan. Det vil som hovedregel være et element av frivillighet om befolkningen vil gi eller ei, men ofte vil de bidra for å unngå problemer og leve i fred. En annen organisasjon, som også arbeider i felt, er av den oppfatning at i Taliban-kontrollerte områder blir befolkningen som hovedregel avkrevd ti prosent skatt av avling og inntekt. Kilden hevder at Taliban har forbausende god oversikt over lønnen til organisasjonens lokalansatte. Kontrollposter i opprørernes regi, som primært er satt opp for kontroll av veifarende, kan også brukes til å innkreve avgift av de som ferdes langs veien.

Landinfos samtalepartnere er samstemte i at det er strukturelle forhold, og ikke direkte tvang, som er utslagsgivende for at enkelte slutter seg til Taliban. Det vil heller ikke primært være et ideologisk valg, men sosial nød, ofte forårsaket av tørke, flom, fattigdom og arbeidsledighet som er bakgrunnen.

Det er store sesongvariasjoner hva gjelder opprørernes aktivitet. I sommerhalvåret øker Talibans aktivitet i hele landet. En velinformert, diplomatkilde (b) opplyser at mange av «sesongarbeiderne» bor hjemme sammen med familien sin om natten og «jobber» for Taliban på dagtid. Kilden hevder at Taliban har krigere på «deltid», de sloss et par timer på morgenkvisten og reiser så hjem til andre gjøremål – det være seg i jordbruket eller i basaren. Avlønningen vil være 8-10 USD pr dag. Representanten for en internasjonal NGO som opererer i det nordlige Afghanistan, er av den oppfatning at Taliban betaler godt, tre til fire ganger det som er vanlig godtgjørelse i området. Taliban betaler 10-15 USD per dag, mens NGOer betaler kun 3-4 USD for et dagsverk. En lokalansatt for en internasjonal NGO hevder at de som kjemper for Taliban ikke får en fast avlønning: det er mer å anse som lommepenger. Fast lønn bidrar til at de mister respekten og er uforenlig med den ideologiske kampen de skal kjempe. De vil få dekket utgiftene til våpen, ammunisjon osv.

En diplomatkilde (b) hevder at familien til den som faller i tjeneste vil få utbetalt et beløp tilsvarende 300 USD.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Ahmadzai, Mohammad Asif (2013, 1. september). President orders highway security boost. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2013/09/01/president-orders-highway-security-boost?> [lastet ned 9. desember 2013]
- Amini, Karin (2013, 29. august). Truckers strike over Kabul-Herat highway insecurity. *ToloNews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/11728-truckers-strike-over-kabul-herat-highway-insecurity?> [lastet ned 9. desember 2013]
- The Asia Foundation (2013). *Afghanistan in 2013. A survey of the Afghan People*. Kabul: Asia Foundation. Tilgjengelig fra <http://asiafoundation.org/resources/pdfs/2013AfghanSurvey.pdf> [lastet ned 9. desember 2013]
- Azami, Dawood (2013, 19. november). The «dissentling» clerics killed in Afghanistan. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-22885170#> [lastet ned 27. november 2013]
- Azizi, Abdul Maqsd (2013, 22. september). Robberies on the rise on Kabul-Gardez highway. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2013/09/22/robberies-rise-kabul-gardez-road?> [lastet ned 6. desember 2013]
- BBC (2013a, 15. oktober). Afghan bomb kills Logar governor Jamal in mosque. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-24530600> [lastet ned 20. november 2013]
- BBC (2013b, 24. november). Afghanistan elders seek US security pact signing in 2013. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-25075536> [lastet ned 25. november 2013]
- BBC (2012, 18. april). Taliban in Afghanistan make online donations appeal. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17753394> [lastet ned 6. januar 2014]
- The Dawn (2013, 18. november). Up to 12 000 Afghan Taliban eliminated in 2013: UN report. *Dawn.com*. Tilgjengelig fra <http://dawn.com/news/1056967/up-to-12000-afghan-taliban-eliminated-in-2013-un-report> [lastet ned 4. desember 2013]
- Dominguez, Gabriel (2013, 9. august). The Taliban are an organized fighting force. *Deutsche Welle (DW)*. Tilgjengelig fra <http://www.dw.de/the-taliban-are-an-organized-fighting-force/a-17004774> [lastet ned 11. desember 2013]
- Ekhtyar, Hijratullah (2013, 2. oktober). Taleban abductions on Afghanistan's south road. *Institute for war and peace reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/taleban-abductions-afghanistans-road-south?> [lastet ned 6. desember]
- Graham-Harrison, Emma (2012, 13. mai). Afghan Peace Negotiator killed in Kabul. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <http://www.theguardian.com/world/2012/may/13/afghan-negotiator-shot-dead-kabul> [lastet ned 25. november 2013]
- Islamic Emirate of Afghanistan (2013, 31. mai). Remarks of spokesman of Islamic Emirate regarding attack on ICRC in Jalalabad. *Voice of Jihad*. Tilgjengelig fra <http://shahamat-english.com/index.php/paighamoon/32124-remarks-of-spokesman-of-islamic-emirate-regarding-attack-on-icrc-in-jalalabad> [lastet ned 27. november 2013]
- Jane's World Insurgency and Terrorism (2012, 7. desember). *Suicide bomber wounds NDS chief in Afghanistan's Kabul*. Englewood, CO: Jane's Information Group. [Elektronisk abonnementsstjeneste]
- Jane's World Insurgency and Terrorism (2013, 31. oktober). *Taliban*. Englewood, CO: Jane's Information Group. [Elektronisk abonnementsstjeneste]
- The Long War Journal (2013, 18. juni). Prominent Afghan political leader escapes 4th assassination attempt. *The Long War Journal*. Tilgjengelig fra

http://www.longwarjournal.org/threat-matrix/archives/2013/06/prominent_afghan_political_lea_1.php [lastet ned 18. desember 2013]

- Maftoon, Saifullah (2013, 13. august). Taliban kills 8 passengers seized from bus. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2013/08/13/taliban-kill-8-passengers-seized-ghazni-bus?> [lastet ned 6. desember 2013]
- Nordland, R., Shanker, T. & Rosenberg, M. (2013, 16. oktober). Afghans Fend Off Taliban Threat in Pivotal Year. *The New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2013/10/16/world/asia/afghans-fend-off-taliban-threat-in-pivotal-year.html?pagewanted=1&_r=0 [lastet ned 27. november 2013]
- NRK, dvs. Norsk rikskringkasting (2013, 25. juni). Presidentpalasset i Kabul angrepet. *NRK*. Tilgjengelig fra <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.11098708> [lastet ned 27. november 2013]
- Transparency International (u.å.). *Corruption Perceptions Index 2012*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <http://www.transparency.org/cpi2012/results> [lastet ned 3. desember 2013]
- UNHCR, dvs. United Nations High Commissioner for Refugees (u.a.). *2013 UNHCR country operations profile – Afghanistan*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/pages/49e486eb6.html> [lastet ned 2. desember 2013]
- UN Secretary General (2013, 6. september). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig via <http://unama.unmissions.org/LinkClick.aspx?fileticket=ki90zfhHebw%3d&tabid=12254&language=en-US> [lastet ned 20. november 2013]

Muntlige kilder

- Afghanistanekspert. Seminar i Landinfo, november 2013.
- Diplomatkilde a. Møte i Kabul 20. oktober 2013.
- Diplomatkilde b. Møte i Kabul 20. oktober 2013.
- FN-kilde. Møte i Kabul 21. oktober 2013.
- FN-kilde. Møte i Kabul 22. oktober 2013.
- FN-kilde. E-post 7. november 2013.
- Internasjonal NGO. Møte i Kabul 21. oktober 2013.
- Internasjonal organisasjon. Møte i Kabul 22. oktober 2013.
- Internasjonal NGO. Møte i Kabul 24. oktober 2013.
- Lokal menneskerettighetsorganisasjon. Møte i Kabul 19. oktober 2013.
- Lokal NGO. Møte i Kabul 23. oktober 2013.
- Lokal forskningsinstitusjon. Møte i Kabul 23. oktober 2013.
- Lokal journalistorganisasjon. Møte i Kabul 24. oktober 2013.